

Kamu Gözetimi Kurumu

GÖZETİM FAALİYETLERİ (BULGULAR VE SONUÇLAR)

Derviş ALTINOK

Daire Başkanı

Mayıs, 2017

Doğru ve Güvenilir Finansal Bilgi İçin Hukuki Altyapı 2

- Finansal tabloların, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre düzenlenmesi (TTK md. 515)
- Finansal tablolarda, malvarlıksal ve finansal durumun dürüst resim ilkesine uygun olarak yansıtılıp yansıtılmadığıının denetiminin yapılması (TTK md. 398)
- Denetimin, belirlenen standart ve ilkelere uygun olarak yapılmasını temin etmek üzere inceleme ve gözetim yapılması (KHK md 2-9)

Gözetim Faaliyeti Nedir ?

3

- » Denetçi ile denetlenen şirket arasında denetim sözleşmesi ile kurulan hukuki ilişkinin unsurlarının ve bu ilişki sebebi ile Kuruma karşı yükümlülüklerin yapılan bildirimler üzerinden gözden geçirilmesidir.

Gözetim Faaliyetleri

4

- Sözleşme Bildirimleri
  - Asgari Unsurlar
  - Sözleşmelerin Bildirim Zamanı
  - Sözleşmelerde Oluşturulan Denetim Ekipleri
  - Rotasyon Süreleri
  - Ortaklık ve İstihdam İlişkisi

Gözetim Faaliyetleri

5

- Gelir Bildirimleri
- Mesleki Sorumluluk Sigortası Bildirimleri
- Şeffaflık Raporları Bildirimleri
- Denetim Raporları Bildirimleri
- Denetim Yaptırma Yükümlüğü

A) Sözleşme Bildirimleri

1) Asgari Unsurlar/Hukuki Dayanak

6

- Denetim sözleşmelerinin BDY'nin 29 uncu maddesinde belirtilen asgari unsurları içermesi zorunludur. (BDY md. 29)
- BDY'nin 29 uncu maddesinde düzenlenen hükümlere aykırı hareket edilmesi «Uyarı» yaptırımını gerektirmektedir. (BDY md. 40/1-ğ)

Asgari Unsurlar/Bulgular

7

- 2014 yılı denetimlerine ait sözleşmeler gözetime tabi tutuldu.
- 4027 sözleşmede asgari unsur yönünden eksiklik tespit edildi.

Asgari Unsurlar/Sonuçlar

8

- Bu sözleşmeleri düzenleyen 52 denetçi ile 100 denetim kuruluşundan savunma alındı.
- Yapılan değerlendirmeler sonucunda Kurulumuzca, söz konusu eksiklikler ile 2015 ve 2016 yıllarına ilişkin denetim sözleşmelerinde var olan eksikliklerin giderilmesi için tüm denetim kuruluşlarına ve denetçilere 01/08/2016 tarihine kadar süre verildi.

2)Bildirim Zamanı/Hukuki Dayanak

9

- Sözleşmelerin imza tarihinden itibaren 30 gün içerisinde Kurumumuza bildirilmesi zorunludur. (BDY md. 34/1-b)
- Kurumumuza yapılacak bildirimlerin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmemesi «Uyarı» yaptırımını gerektirmektedir. (BDY md. 40/1-ı)

Bildirim Zamanı/Bulgular

10

- 2014 yılı denetimlerine ait sözleşmeler gözetime tabi tutuldu.
- 1114 sözleşmenin süresi içinde bildirilmediği tespit edildi.

Bildirim Zamanı/Sonuçlar

11

- Tespite ilişkin 10 denetçi ile 40 denetim kuruluşunun savunması alındı.
- Kurulumuzca, tüm denetim kuruluşlarına ve denetçilere, sözleşmelerin zamanında, tam ve doğru olarak Kuruma bildirmeleri hususunda 01/08/2016 tarihine kadar süre verilerek, bu tarihten sonra tespit edilecek aykırılıklar hakkında gerekli yaptırımların uygulanacağı ilgililere duyuruldu.

Sözleşme Bildirimleri

3)Denetim Ekipleri/Konular

12

Asıl ve yedek denetim ekiplerinde,

1. Denetçi vb. unvanlarla görevlendirilenlerin denetim yapmaya yetkili oldukları alanların denetimi yapılan şirketin denetimini kapsayıp kapsamadığı, (sermaye piyasası, bankacılık, sigortacılık ve özel emeklilik gibi) (BDY md.11/1, md.27/1),
2. Denetçi vb. unvanlarla görevlendirilenlerin Kurumumuzca yetkilendirilmiş denetçi olup olmadıkları (TTK md. 400, BDY md.11),
3. Sorumlu denetçi olarak görevlendirilenlerin Kurumumuzca onaylanmış sorumlu denetçi olup olmadıkları (BDY md. 28),

3-a) Denetim Yapmaya Yetkili Olunan Alanlar/Hukuki Dayanak

13

- Denetim ekiplerinin, denetlenen işletmenin büyüklüğü, faaliyetleri ile tabi olduğu düzenlemelerin özelliği ve benzeri hususlar dikkate alınarak denetimi Kurum düzenlemelerine uygun bir şekilde gerçekleştirebilecek yetki, bilgi, beceri ve tecrübeye sahip olan yeterli sayıda denetçiden oluşturulması zorunludur (BDY md. 27).
- Mevzuat uyarınca sadece denetim kuruluşları tarafından yapılması gereken denetimlerde, 27 nci madde uyarınca denetim ekiplerinde aranan koşullara aykırı davranılması «faaliyet izninin askıya alınması» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md.41/1-e).

3-a) Denetim Yapmaya Yetkili Olunan Alanlar/Bulgular

14

- 2014 ve 2015 yılı denetimlerine ait sözleşmeler gözetime tabi tutuldu.
- Sigortacılık ve özel emeklilik şirketlerinin denetimine ilişkin olarak düzenlenen sözleşmelerin 32'sinde, denetçilerin bir kısmının «sigortacılık ve özel emeklilik» şirketlerinin denetimini yapmaya yetkili olmadıkları tespit edildi.

3-a) Denetim Yapmaya Yetkili Olunan Alanlar/Sonuçlar

15

- Söz konusu sözleşmeleri düzenleyen 8 denetim kuruluşunun savunması alındı ve haklarında Gözetim Raporu düzenlendi,
- Kurulumuzca yapılan değerlendirmelerde,
  - 8 denetim kuruluşuna toplam 318.232 TL idari para cezası,
  - 7 denetim kuruluşuna «uyarı» yaptırımı,
  - 1 denetim kuruluşuna «ikaz» kararı verildi.

3-b) Denetçilik Durumu/Hukuki Dayanak

16

➤ Denetim ancak Kurumumuzca yetkilendirilmiş denetim kuruluşları ve denetçiler tarafından yetkileri çerçevesinde yürütülebilir (TTK md.400, BDY md.11).

3-b)Denetçilik Durumu/Bulgular

17

- 2014 ve 2015 yılı denetimlerine ait sözleşmeler gözetime tabi tutuldu.
- 1 denetim kuruluşu tarafından düzenlenen 4 sözleşmenin denetim ekiplerinde görevlendirilen 1 kişinin Kurumumuzca yetkilendirilmiş denetçi olmadığı tespit edildi.

3-b) Denetçilik Durumu/Sonuçlar

18

- İlgili denetim kuruluşunun savunması alındı.
- Gözetim Raporu hazırlanmış olup; idari süreç devam etmektedir.

3-c) Sorumlu Denetçilik/Hukuki Dayanak

19

- Denetim ekiplerinde sorumlu denetçi olarak görevlendirilenlerin Kurumumuzca onaylanmış sorumlu denetçi olması zorunludur (BDY md. 28).
- BDY'nin 28 inci maddesi uyarınca görevlendirilmesi uygun görülenler dışında sorumlu denetçi görevlendirilmesi «uyarı» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md.40/1-g)

3-c) Sorumlu Denetçilik/Bulgular

20

- 2014 ve 2015 yılı denetimlerine ait sözleşmeler gözetime tabi tutuldu,
- 352 sözleşmede görevlendirilen 27 denetçinin Kurumumuzca onaylanmış sorumlu denetçi olmadığı tespit edildi,

3-c) Sorumlu Denetçilik/Sonuçlar

21

- Söz konusu sözleşmeleri düzenleyen 16 denetim kuruluşunun savunması alındı.
- Hakkında Gözetim Raporu hazırlanan 8 denetim kuruluşu hakkında Kurulumuzca;
  - 7 denetim kuruluşuna toplam 2.497.895 TL idari para cezası,
  - 8 denetim kuruluşuna «uyarı» yaptırımını kararı verilmiştir.
- Diğer 8 denetim kuruluşu hakkında ise idari süreç devam etmektedir.

Sözleşme Bildirimleri

4) Rotasyon/Hukuki Dayanak

22

- Üç yıl geçmedikçe; denetim kuruluşları son on yılda yedi yıl, denetim kuruluşlarında çalışanlar da dahil olmak üzere denetçiler ise son yedi yılda beş yıl denetim çalışması yürüttükleri işletmelere ilişkin denetimleri üstlenemezler (BDY md.26/1-ç).
- Söz konusu mevzuat hükmüne aykırı olarak denetim faaliyetinin üstlenilmesi «**faaliyet izninin askıya alınması**» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md. 41/d)

- Yapılan kontrollerde, 3 denetim kuruluğu tarafından üstlenilen 4 denetim işinde mevzuatta düzenlenen rotasyon sürelerine uyulmadığı tespit edilmiştir.

- Tespite esas söz konusu 3 denetim kuruluşunun savunması alınmıştır.
- Söz konusu 3 denetim kuruluşu hakkında Gözetim Raporu hazırlanmış olup; idari süreç devam etmektedir.

Sözleşme Bildirimleri

5) Ortaklık ve İstihdam İlişkisi/Hukuki Dayanak

25

- Denetçiler sadece bir denetim kuruluşu adına denetim yapabilir, istihdam edildikleri denetim kuruluşuyla ilişkileri sona ermedikçe başka bir denetim kuruluşunda ya da tek başına denetim faaliyetinde bulunamazlar (BDY md.26/4).
- Söz konusu mevzuat hükmüne aykırı hareket edilmesi «faaliyet izninin askıya alınması» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md. 41/1-d)

- 2014 ve 2015 yılı denetimlerine ait sözleşmeler gözetime tabi tutuldu,
- 6 denetçinin, halen görev aldığı denetim kuruluşu ile ilişkisi devam ederken kendi nam ve hesabına denetim faaliyeti üstlendiği ve/veya bu amaçla üstlenilen denetimlerde görev aldığı tespit edilmiştir.

- Tespite esas duruma ilişkin olarak 6 denetçinin savunması alınmıştır.
- Gözetim Raporu hazırlanan 6 denetçi hakkında Kurulumuzca yapılan değerlendirmelerde ;
  - 4 denetçi hakkında «uyarı» yaptırımı,
  - 2 denetçi hakkında «faaliyet izninin askıya alınması» yaptırımıuygulanmasına kararı verilmiştir.

B) Gelir Bildirimleri/Hukuki Dayanak

28

- Denetim kuruluşları ve denetçiler, son takvim yılına ait gelirlerini Kurumca belirlenen şekle uygun olarak **mayıs ayının on beşinci gününün sonuna kadar** Kurumumuza bildirmek zorundadır (BDY md. 34/1-d).
- Kurumumuza yapılacak bildirimlerin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmemesi **«Uyarı»** yaptırımını gerektirmektedir. (BDY md. 40/1-ı)

Gelir Bildirimlerinin Nasıl Yapılacağı ve Şeffaflık Raporlarında Nasıl Yer Alacağı Hususu

- Bir takvim yılı içerisinde sözleşme imzalamış olan denetim kuruluşu ve denetçiler gelir bildiriminde bulunmalıdır.
- KAYİK denetimi üstlenip şeffaflık raporu yayımlayan ve raporda son takvim yılına ait gelirlerine yer veren denetim kuruluşları da gelir bildiriminde bulunacaktır.
- Son takvim yılına ait gelirler bildirilirken; (Şeffaflık raporlarındaki dahil)
  - Bağımsız denetim faaliyetlerinden
  - Diğer denetim faaliyetlerinden,
  - Defter tutma hizmetlerinden ve
  - Danışmanlık hizmetlerindenelde edilen gelirler itibariyle dağılımı gösterecek şekilde bildiri yapılacaktır.

Gelir Bildirimleri/Bulgular

30

- 87 denetçi ve 57 denetim kuruluşunun son takvim yılına ait gelirlerini Kurumumuza bildirmediği,
- 13 denetçinin ve 46 denetim kuruluşunun ise bu bildirim zamanında yapmadığı, tespit edilmiştir.

Gelir Bildirimleri/Sonuçlar

31

- Bu kapsamda 100 denetçi ile 103 denetim kuruluşunun savunması alınmış olup; idari süreç devam etmektedir.

C) Mesleki Sorumluluk Sigortası/Hukuki Dayanak

32

- Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin, üstlendikleri ilk denetim işiyle birlikte başlamak üzere, tüm denetimlerini kapsayacak şekilde mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur (BDY md. 33).
- Mesleki sorumluluk sigortası poliçesinin, poliçenin düzenlenme tarihini takip eden günden itibaren en geç 10 gün içinde Kurumumuza bildirmesi zorunludur (BDY md. 34/1-ç).

C) Mesleki Sorumluluk Sigortası/Hukuki Dayanak

33

- Mesleki sorumluluk sigortasının yaptırılmaması «Uyarı» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md. 40/1-h).
- Ayrıca, Kurumumuza yapılacak bildirimlerin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmemesi «Uyarı» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md. 40/1-ı).

Mesleki Sorumluluk Sigortası/Bulgular

34

- 94 denetçi ve 50 denetim kuruluşunun mesleki sorumluluk sigortasını yaptırmadığı,
- 66 denetçi ve 101 denetim kuruluşunun ise söz konusu sigortaya ilişkin poliçelerini zamanında Kurumumuza bildirmediği,

tespit edilmiştir.

- Bu kapsamda 160 denetçi ile 151 denetim kuruluşunun savunması alınmıştır.

- Konuya ilişkin olarak Kurulumuzun 23/03/2017 tarihli kararında:
    - Mesleki sorumluluk sigortası yaptırmadığı tespit edilen denetim kuruluşları ve denetçilere tüm denetimlerini kapsayacak şekilde mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaları için 31.05.2017 tarihine kadar süre verilmesine,
    - Mesleki sorumluluk sigortalarını yasal süresi geçtikten sonra Kurumumuza bildirdiği tespit edilen denetim kuruluşları ve bağımsız denetçilerle ilgili olarak bir defaya mahsus herhangi bir yaptırım uygulanmamasına,
- karar verilmiştir.

D)Şeffaflık Raporları/Hukuki Dayanak

37

- Bir takvim yılında KAYİK denetimi yapmış denetim kuruluşlarının ilgili takvim yılını müteakip, özel hesap dönemi kullanan denetim kuruluşlarının ise hesap dönemi kapanışını müteakip dördüncü ayın sonuna kadar yıllık şeffaflık raporunu Kuruma bildirmesi ve kendi internet sitelerinde yayımlamaları zorunludur (BDY m. 36/1).

- Şeffaflık raporlarının BDY'nin 36/2 nci maddesinde belirtilen asgari bilgileri içermesi zorunludur. (BDY md. 36/2)
- BDY'nin 36 ncı maddesinde belirtilen şekilde şeffaflık raporunun hazırlanmaması, zamanında Kurumumuza bildirilmemesi ve yayımlanmaması «Uyarı» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md. 40/1-j).

- 4 denetim kuruluşunun şeffaflık raporlarını zamanında Kurumumuza bildirmediği,
- 4 denetim kuruluşunun hazırladıkları şeffaflık raporlarını kendi internet sitelerinde yayımlamadıkları,
- 64 denetim kuruluşunun ise şeffaflık raporlarını BDY'nin 36/2'nci maddesinde belirtilen bilgilerin tamamını içermeyecek şekilde hazırladığı, tespit edilmiştir.

Şeffaflık Raporları/Sonuçlar

40

- Bu kapsamda aykırılık tespit edilen denetim kuruluşlarından savunma alınmıştır.
- Söz konusu denetim kuruluşları hakkında hazırlanan Gözetim Raporuna istinaden Kurulumuzun 16/12/2016 kararı ile, Denetim Kuruluşlarının BDY'nin 43'üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kendilerine verilen süre içerisinde eksikliklerini tamamladıklarından;
  - Herhangi bir yaptırım uygulanmamasına,
  - Ancak ikaz edilmelerine,
  - Şeffaflık raporlarının içerikleriyle ilgili tespit edilen eksiklikleri tamamlayan denetim kuruluşları ile ilgili olarak da aynı mahiyetteki hataların tekrar edip etmediğinin sonraki gözetim faaliyetlerinde değerlendirilmesine,karar verilmiştir.

E) Denetim Raporları /Hukuki Dayanak

41

- Denetim kuruluşları ve denetçiler, denetim faaliyeti sonucunda Kurumumuzun belirlediği şekil ve esaslara uygun denetim raporu düzenlemek, denetim sonuçlarını 6102 sayılı Kanun ve BDY'de düzenlenen hükümlere uygun şekilde raporlayıp sunmak ve söz konusu raporları imza tarihinden itibaren 30 gün içinde Kurumumuza bildirmek zorundadır (BDY md. 30, md. 37/1-a, md. 34/1-b).
- Söz konusu hükümlere aykırı hareket edilmesi, «uyarı» yaptırımını gerektirmektedir (BDY md. 40/1-l, md. 40/1-m, md. 40/1-ı)

➤ 126 denetim kuruluşunun ve 56 denetçinin toplam 1206 adet denetim raporunu Kurumumuza bildirmediği,

➤ 85 denetim kuruluşu ve 15 denetçi tarafından düzenlenen toplam 647 adet denetim raporunun bildiriminin ise zamanında yapılmadığı,

tespit edilmiř olup; idari süreç devam etmektedir.

- Bağımsız denetime tabi olacak şirketler Bakanlar Kurulunca belirlenmektedir (TTK md. 397/4).
- Denetime tabi olduğu halde, denetlettilmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmündedir (TTK md. 397/2).

- 2015 faaliyet döneminde denetim yaptırma zorunluluğu bulunduğu halde bu yükümlülüğü yerine getirmeyen 561 Şirket,
- 2016 faaliyet döneminde denetim yaptırma zorunluluğu bulunduğu halde bu yükümlülüğü yerine getirmeyen 865 Şirket,
tespit edilmiştir.

- Denetim yaptırmayan bu şirketlere ilişkin bilgiler, gereğinin yapılması amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bildirilmiştir.

TEŐEKKÜR EDERİM.